

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

dhr. B. Voorhorst

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000
T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum

Betreft Opdracht speciaal coördinator netcongestie problematiek Limburg en
Noord-Brabant

Ons kenmerk
DGKE / 22290765

Bijlage(n)
1

Aanleiding

De afgelopen maanden is duidelijk geworden dat op steeds meer plekken in Nederland het elektriciteitsnet het tempo van de energietransitie niet kan bijbenen.¹ Zo hebben de netbeheerders in een groot deel van het land beperkingen afgekondigd op de aansluiting van hernieuwbare energie (met name zon op land) op het elektriciteitsnet en zien we op plekken ook problemen ontstaan met de afname van stroom. Acuut en met een grote impact op het nationale systeem en de nationale economie is dat in Brabant en Limburg het geval, nadat de landelijk netbeheerder TenneT op 9 juni heeft aangekondigd dat het hoogspanningsnet in Brabant in Limburg nagenoeg op de maximale capaciteit zit. Het is de eerste keer dat TenneT met een dergelijke melding komt.

Vanwege de acute problematiek heeft de minister van Klimaat en Energie in samenwerking met de medeoverheden en stakeholders Ben Voorhorst als speciaal coördinator netcongestie problematiek Noord-Brabant en Limburg benoemd. In deze notitie wordt de gezamenlijke opdracht vanuit het ministerie van EZK en de provincies Limburg en Brabant beschreven.

Omdat netcongestie een landelijke problematiek is heeft de minister tevens besloten een nationale taskforce in te stellen. De speciaal coördinator netcongestie Noord-Brabant en Limburg (Ben Voorhorst) evenals de coördinator voor Amsterdam (Maarten van Poelgeest) ontvangen een uitnodiging voor dit overleg zodat de opbrengsten ook nationaal benut kunnen worden.

Opdracht speciaal coördinator netcongestie problematiek Noord-Brabant en Limburg

“In de tweede helft 2022 (juli tot en met december) een actieprogramma op stellen waarin maatregelen zijn opgenomen die verlichting bieden in de

¹ PM brieven netbeheer).

netcongestie problematiek op de korte (tot 1 jaar), middellange (1-5 jaar) en langere termijn (5-10 jaar)."

Het actieprogramma bevat een tijdslijn met tussentijdse mijlpalen en actiepunten met een duidelijke prioritering. In dit programma dient nadrukkelijk de samenwerking tussen de verschillende partijen het uitgangspunt te zijn, met respect voor elkaars verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Immers, elk van de partijen kan vanuit zijn/haar rol en verantwoordelijkheid een bijdrage leveren aan een oplossing voor de netcongestie problematiek.

Het actieprogramma moet worden opgebouwd vanuit een heldere en transparante analyse van de inhoud en feiten, het proces en de kaders vanuit wet- & regelgeving, toezicht & handhaving en financiering. Ook moet er aandacht zijn voor mitigatie van het afbreukrisico voor investeringen en SDE-beschikkingen van ondernemers en energiecoöperaties. Daarbij heeft het actieprogramma ook oog voor de consequenties voor de economie, de maatschappij en het milieu.

Het actieprogramma is een uitwerking van drie kernpunten:

1. Bestaande infrastructuur beter benutten, door onder andere:
 - Flexibilisering door toepassing van non-firm ATO;
 - Te bouwen elektrolyzers direct voor congestiemanagement inschakelen;
 - Hybride installaties realiseren die schakelen tussen elektriciteit en gas/waterstof;
 - Typering van de belasting (load) door klanten;
 - Et cetera
2. Versneld fysieke infrastructuur bouwen, door onder andere:
 - Versnellen van de ruimtelijke procedures zoals het eerder bestemmen van corridors en stationslocaties via bijvoorbeeld het Programma Energiehoofdstructuur;
 - Andere werkwijze besluitvorming netbeheerders en bevoegde gezagen (meer parallel i.p.v. serieel): samenwerking bij creatie, waarbij eenieder wel zijn eigen verantwoordelijkheid houdt;
 - Knelpunten hoogspanningsnet en knelpunten middenspanningsnet parallel en proactief oplossen;
 - Voorstellen die maatschappelijke acceptatie kunnen vergroten en bestuurlijke besluitvorming kunnen versnellen;
 - Versnellen en naar voren halen van investeringen in de Investeringsprogramma's van TenneT en Enexis;
 - Et cetera
3. Planmatige acties gericht op de toekomst:
Door onder andere:

- Doorontwikkeling van programmatische aanpak waaronder MIEK, CES en NAL zodat er handelingsperspectief komt voor sectoren én de infrastructuur voorwaardenscheppend gerealiseerd kan worden. Met gegevens per bedrijf (d.m.v. data safe house) waarbij commitment vanuit het bedrijfsleven voor nodig is. Waar nodig moet hierbij prioritering worden toegepast, waarbij ook de verbinding gelegd wordt naar het prioriteringskader dat nationaal in ontwikkeling is.
- Uitwerking en verkenning naar een afschakelplan zoals bij gas;
- Benutten van sturingsmogelijkheden bij subsidieverstrekking
- Verhogen (realtime) voorspelbaarheid van capaciteitsvraag waarmee extreme netcongestie voorkomen kan worden.
- Et cetera

Het actieprogramma zal op de volgende punten tot aanbevelingen moeten komen:

- *Wat zijn de gewenste en ongewenste effecten van de acties? Hoe kunnen ongewenste effecten gemitigeerd worden?*
- *Aan welke randvoorwaarden moeten de acties voldoen en welke knelpunten moeten hierbij overwonnen worden?* Hierbij valt te denken aan wet-/regelgeving, financieringsvoorwaarden, vertrouwelijkheid van bedrijfsgevoelige informatie, experimenteerruimte en de beschikbaarheid van personeel en materieel.
- *Wat is er nodig om deze knelpunten te overwinnen?*
- *Bij wie liggen per actie welke rol en verantwoordelijkheid?*

Hierbij geldt dat acties die nu al kunnen worden opgestart en op korte termijn een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van het ontstane probleem (quick wins), niet hoeven te wachten totdat het Actieprogramma is opgesteld.

Afstemming met provinciale acties netschaarste

In Limburg en Noord-Brabant zijn door provincies en gemeenten al acties in gang gezet om oplossingen te vinden voor de al aanwezige en nu verergerde congestieproblematiek. De provincie Noord-Brabant heeft bijvoorbeeld een kwartiermaker aangesteld die een provinciale taskforce netschaarste opzet (een samenwerking tussen provincie, Enexis, TenneT, RES-regio's en mogelijk andere partijen). Deze taskforce geeft verdere invulling aan te ondernemen acties voor de korte, middellange en lange termijn. Ook hebben diverse gemeenten al activiteiten opgestart om de lokale vraag en aanbod van energie op bedrijventerreinen op elkaar af te stemmen. De provincie Limburg heeft het team Energie Infrastructuur

versterkt en andere betrokken teams verder geïntegreerd onder leiding van een programmamanager.

Onderdeel van de opdracht aan speciaal coördinator Ben Voorhorst is om, in samenspraak met de beide provincies, te verkennen op welke manier het actieprogramma netcongestie problematiek Noord-Brabant en Limburg verbonden kan worden met bovenstaande acties die al in gang zijn gezet.

Mijlpalen en proces

- 20 - 30 juni: één-op-één gesprekken Ben Voorhorst met taskforceleden & schrijven Plan van Aanpak
- 1 juli: Opdrachtverlening aan Ben Voorhorst
- 4 - 11 juli: Vaststelling Plan van Aanpak door Taskforce Netcongestie Brabant-Limburg
- September: Bespreking eerste resultaten in Taskforce
 - o uitslag congestie onderzoek TenneT en te nemen vervolgstappen
 - o quik wins
- Oktober en november: afhankelijk van plan van aanpak tussentijdse taskforce-bespreking.
- December: opleveren Actieprogramma

Communicatie

Tijdens de totstandkoming van het actieprogramma is het van groot belang om op meerdere momenten te communiceren naar de achterban van de deelnemers waaronder de volksvertegenwoordiging. Het inzichtelijk maken van de complexiteit van de problematiek kan bijdragen aan het creëren van draagvlak. Daarbij staan zowel actiegerichtheid als zorgvuldigheid centraal. We willen zo snel mogelijk verlichting bieden, maar ook de realistische verwachtingen scheppen. Om die reden dient het plan van aanpak een stevige communicatieparagraaf te bevatten met de communicatie strategie waaraan alle leden zich committeren.

Samenstelling Taskforce Netcongestie Noord-Brabant en Limburg

- Speciaal Coördinator Ben Voorhorst (vz)
- EZK
- Provincie Noord-Brabant
- Provincie Limburg
- TenneT
- Enexis
- CES Moerdijk
- CES Chemelot
- Cluster 6 bedrijven (inclusief vertegenwoordiging LEA bedrijven in Limburg)
- ACM

Vertegenwoordiging van andere belanghebbenden zoals de werkgevers, het MKB en de semi-publieke sector wordt ten minste via de Provinciale inbreng ingebracht en waar nodig direct uitgenodigd.

Ons kenmerk
DGKE / 22290765

Staf

- Secretaris (schrijven/agendering/verslaglegging)
- Secretariaten betrokken organisaties i.v.m. plannen van afspraken
- Woordvoering

Bijlage: acties uit de Geannoteerde Agenda

1. Oplossingen voor Brabant en Limburg (korte, middellange en lange termijn)

Procesafspraken: wie pakt welke actie op?

- Acties TenneT: o.a. congestie-onderzoek TenneT naar ongebruikte ruimte, capaciteit gereserveerd voor opslag, extra investeren in het net en koppeltransformatoren.
- Actie CES-trekkers: bekijken waar flexibiliteit zit voor de industrie om de vraag flexibel aan te passen aan het aanbod op de korte termijn en langere termijn (in samenwerking met TenneT en het congestie onderzoek).
- Acties EZK: o.a. gesprek ACM over capaciteit gereserveerd voor opslag (non-firm ATO's), mogelijkheden om vooruit te lopen op inwerkingtreding energiewet, verstevigen programmering CES en MIEK, RCR om problematiek op de middellange termijn en lange termijn op te lossen.
- Acties gemeenten en provincies: o.a. versneld faciliteren uitbreiden koppeltransformatoren (de op en afritten van het 380 kV net naar het regionaal 150 kV net) via vergunningverlening
- Acties gemeenten en provincies: versnellingsopties zoals in de 'versnellingsateliers' van Elise Kardol c.s. Dit zal ook in de pilot Moerdijk-Geertruidenberg meegenomen worden.
- Actie Brabant: Taskforce t.b.v. korte termijn problematiek
- Actie allen (trekker provinciale Taskforces): Bevorder oplossingen die geen verzwarende behoeven (combineren vraag/opwek/conversie/opslag).
- Actie industriële clusters en cluster 6 bedrijven (inclusief LEA bedrijven in Limburg): zorgen voor coördinatie en commitment bij de bedrijven.
- Actie Taskforce : Het maken van een planning met bijbehorende oplevermomenten, dwarsverbanden en integrale verbindingen.

2. Landelijke oplossingen

- Rijk, VNG, IPO en Netbeheer Nederland werken landelijke interbestuurlijke afspraken uit voor meer regie en aanpak crisis in netcongestie (in landelijke bestuurlijk overleg Klimaat en Energie)
- Actie netbeheerders: verscherpte permanente monitoring situatie op het net en vroegtijdig signaleren van problemen richting betrokken overheden.
- Actie Rijk: oplossen en waar mogelijk versnellen knelpunten wet- en regelgeving (o.a. prioriteren uitbreidingsinvesteringen, inzet niet gebruikte capaciteit, use-it-ore-lose-it, cable pooling, flexibelere contracten met bedrijven (non firm ATO's in non-congestie gebieden)).

- Actie Rijk, provincie en gemeente:, versnellen van de ruimtelijke inpassing van nieuwe energie-infrastructuur.
 - Actie Rijk, Netbeheer Nederland: Verder onderzoek naar het stimuleren van flexibiliteitsopties, waaronder opslag om lokale knelpunten op te lossen en randvoorwaarden voor het beslag op het net van grootschalige opslag.
3. Versterken van de werkwijze, programmeren en prioriteringen van CES, MIEK en andere trajecten oa RES, NAL, gebouwde omgeving).
- Specifiek voor CES realiseren dat de aansluitbehoefte van de grote industriële partijen in CES en MIEK gepland wordt.
 - Actie Rijk, regio, CES-en: Doel moet zijn dat de CES-en leidend zijn, zodat de infrastructuur hierop gepland kan worden. Individuele aansluitverzoeken van bedrijven moeten vervolgens binnen de CES passen want daar is de infrastructuur op gepland. De aanpak voor integraal programmeren gaat uit van aanpak waarbij expliciete transparante afwegingen worden gemaakt tussen alle energievragen en energieopwekkende functies (CES, RES, RMP/NAL, Gebouwde omgeving, etc).
 - Actie Rijk, regio, CES-en: de CES-en en het data safehouse moeten borgen dat de relevante info beschikbaar is.
 - Actie regio, CES-en: inventariseren energiebehoeften cluster 6 (in Limburg inclusief LEA-bedrijven) bedrijven
 - Actie: bredere inventarisatie bedrijventerreinen en andere partijen met knelpunten waarvoor achter-de-meter-oplossingen mogelijk zijn in samenwerking met de RES'en en gemeenten.
 - *Commitment partijen aan tafel om dit verder uit te werken.*